

“Leyli və Məcnun” operası sənət meyarıdır Şərqi ilk operasının səhnəyə qoyulmasından 115 il ötür

1908-ci il yanvarın 12-də dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovun müəllifi olduğu “Leyli və Məcnun” operası tamaşaya qoyulub. Bu, müsəlman Şərqiində yaranan ilk opera əsəri idi. Premyerə öncəsi Bakı

küçələrinə vurulan ilk afişa bu məzmununda olub: “Müsəlman dilində əvvəlinci dəfə opera. “Leyli və Məcnun”. Şənbə günü, axşam, yanvarın 12-si (yeni təqvimlə 25 yanvar - red.) “Nicat” maarif cəmiyyətinin dram heyəti tərəfindən mövqe-tamaşaya qoyulacaq”.

1897-ci ildə Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin təşəbbüsü ilə Şuşada həvəskar artistlər tərəfindən poemadan bir parça - “Məcnun Leylinin məzarı üstündən” səhnəciyi nümayiş olunmuş, 12 yaşlı Üzeyir həmin tamaşada xorda oxumuşdu. Səhnəcik ona güclü təsir etmiş və bəstəkarın etirafına görə, bir neçə ildən sonra ilk milli operanın yaranması üçün təkan olmuşdu.

Üzeyir bəyin Məhəmməd Füzulinin eyniadlı poeması əsasında yazdığı operanın ilk tamaşasına aktyor və rejissor Hüseyn Ərəblinski quruluş vermişdi. Dirijor yazıçı-dramaturq Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev idi. Orkestr Üzeyir bəyin seminariya yoldaşları olan həvəskar musiqçilərdən ibarət idi. Muğam hissələrinə tarzənlər Qurban Pirimov və Şirin Axundov müşayiət edirdi. Məcnun rolunu Hüseynqulu Sarabski oynamışdı.

Opera səhnəmizdə əsərə bir neçə dəfə quruluş verilib. Sonuncu quruluş 2005-ci ildə Əməkdar incəsənət xadimi Hafiz Quliyev tərəfindən həyata keçirilib.

Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının baş rejissoru Hafiz Quliyev “Yeni Azərbaycan”a açıqlamasında bildirib ki, “Leyli və Məcnun” tamaşası digər tamaşalardan hər zaman fərqlənir: “İstər tamaşaçı izdihamına görə, istərsə də tamaşanın aurasına görə bu əsər illərdir səhnəyə həvəslə qoyulur. Xüsusən “Leyli və Məcnun” tamaşasının biletleri çox satılır, hətta elə vaxtlar olur ki, bilet tapılmaz. Hazırda teatra böyük axın var. Biz də çalışırıq ki, insanlara yeni tamaşalar təqdim edək. Baş rejissor “Leyli və Məcnun” operasının teatr səhnəsindəki önəmindən də söz açıb: “100 ildən artıqdır ki, bu tamaşa teatrın səhnəsindən düşmür. Bu vacib şərtidir. Bəzən elə tamaşalar olur ki, gəlir və gedir. Ancaq bu tamaşa elə deyil. Onlarla ifaçılar “Leyli və Məcnun” operasında öz sənətini nümayiş etdirir. Ən məşhur sənətkarlar çalışırlar ki, “Leyli və Məcnun”da bir rol ifa etsinlər. Son illərdə tamaşaya gəncləri dəvət edirik. Muğam müsabiqəsinin qalibləri burada baş rolları ifa edirlər. Bu opera həqiqətən sənət meyarıdır. Ona görə də hər il bu tarixlərdə biz tamaşanı qürur hissi ilə səhnələşdiririk. Nə xoş bizə ki, 115 il keçsə də, “Leyli və Məcnun” operası ürəklərdə xüsusi bir yer tutur”.

Günel ABBAS

